

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра *економіки підприємства*

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник декана

з навчально-методичної роботи

«__» _____ 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ

для студентів

галузь знань

10 Природничі науки

спеціальність

105 Прикладна фізика та наноматеріали

освітній ступінь

бакалавр

освітня програма

Еконофізика

вид дисципліни

вибіркова

Форма навчання

денна

Навчальний рік

2022/2023

Семестр

6

Кількість кредитів ECTS

5

Мова викладання, навчання
та оцінювання

українська

Форма заключного контролю

іспит

Викладачі: Голованенко Микола Васильович, кандидат економічних наук, доцент
кафедри економіки підприємства

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__»__ 20__р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__»__ 20__р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2022

Розробники: Голованенко Микола Васильович, кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки підприємства

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри економіки підприємства
_____ (Галина ФІЛЮК)

Протокол №9 від «29» червня 2022 р

Схвалено науково-методичною комісією факультет радіофізики, електроніки та комп'ютерних систем

Протокол від «30» серпня 2022 року № 5

Голова науково-методичної комісії _____ (Сергій РАДЧЕНКО)

Схвалено науково-методичною комісією економічного факультету/інституту

Схвалено науково-методичною комісією економічного факультету /інституту

Протокол від «31» серпня 2022 року № 1

Голова науково-методичної комісії _____ (Аліна МАГОМЕДОВА)

1. Мета дисципліни – сформувати у студентів комплекс професійних знань із теоретичних та практичних засад бізнес-планування, опанування студентами засобів та методів прийняття планових рішень на підприємствах усіх форм власності, розвиток навичок та вміння розробляти бізнес-плани

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. *Знати* зміст основних економічних категорій
2. *Вміти* готувати презентації в РР
3. *Володіти* елементарними навичками здійснення обчислень з використанням електронних таблиць.

3. Анотація навчальної дисципліни:

Вивчаються теоретичні та прикладні аспекти розробки бізнес-планів. Аналізується методичний інструментарій розробки маркетингового, виробничого, організаційного та фінансового обґрунтування доцільності реалізації підприємницьких проектів. Розглядаються такі основні теми: технологія розробки бізнес-плану; сучасні методики розробки бізнес-плану; аналіз безбитковості проекту; планування обсягів та оцінка ефективності інвестицій; маркетингова програма бізнес-плану; моделювання грошових потоків при розробці проекту.

4. Завдання (навчальні цілі):

- здатність розв'язувати проблеми оцінювання економічної ефективності інвестиційних проектів в умовах, що характеризуються невизначеністю та ризиком;
- здатність скласти план маркетингової, виробничої, організаційної та фінансової діяльності як структурні елементи бізнес-плану;
- здатність оцінювати інвестиційну привабливість бізнес-ідей.

Згідно вимог проекту Стандарту вищої освіти України (перший (бакалаврський) рівень вищої освіти, галузь знань 10 «Природничі науки», спеціальність 105 «Прикладна фізика та наноматеріали») дисципліна забезпечує набуття здобувачами освіти наступних *компетентностей*:

інтегральної:

- здатність розв'язувати спеціалізовані задачі та практичні проблеми прикладної фізики, що передбачає застосування теорій та методів фізики, математики, інженерії та комп'ютерних технологій

загальних:

- ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- ЗК 7. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;
- ЗК 10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- ЗК 12. Навички міжособистісної взаємодії.

спеціальних (фахових, предметних):

- ФК 4. Здатність брати участь у виготовленні експериментальних зразків, інших об'єктів дослідження, підготовці даних з різних форм економічної діяльності;
- ФК 5. Здатність брати участь у розробці засобів фінансового моніторингу;
- ФК 8. Здатність використовувати сучасні теоретичні уявлення в галузі фізики для аналізу фізичних систем, для пошуку методів можливих рішень задач у галузі економіки;
- ФК 12. Здатність брати участь у роботі над інноваційними проектами, використовуючи базові методи дослідницької діяльності.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни*
Код	Результат навчання			
1.1	Знати сутність бізнес-плану та їх основні різновиди	Лекція, семінар, самостійна робота	Модульна контрольна робота; оцінювання усних відповідей/доповнень; реферативні роботи	10
1.2	Знати основні показники оцінки ефективності бізнес-плану	Лекція, семінар, самостійна робота	Модульна контрольна робота; оцінювання усних відповідей/доповнень; реферативні роботи	10
1.3	Знати методи оцінювання ризиків при бізнес-плануванні	Лекція, семінар, самостійна робота	Модульна контрольна робота; оцінювання усних відповідей/доповнень; реферативні роботи	10
2.1	Вміти скласти план маркетингової, виробничої, організаційної та фінансової діяльності як структурні елементи бізнес-плану	Лекція, семінар, самостійна робота	Модульна контрольна робота; оцінювання усних відповідей/доповнень; виконання розрахункових робіт	15
2.2	Вміти оцінювати ефективність та ризики бізнес-плану на основі прогнозних грошових потоків	Лекція, семінар, самостійна робота	Модульна контрольна робота; оцінювання усних відповідей/доповнень; виконання розрахункових робіт	15
2.3	Вміти використовувати сучасні програмні засоби для автоматизації фінансово-економічних розрахунків при бізнес-плануванні	Лекція, семінар, самостійна робота	Модульна контрольна робота; оцінювання усних відповідей/доповнень; виконання розрахункових робіт	10
3.1	Пояснювати та доносити до фахівців і нефахівців зміст бізнес-ідеї підприємницького проекту	Лекція, семінар, самостійна робота	Модульна контрольна робота; оцінювання усних відповідей/доповнень; виконання розрахункових робіт	5
3.2	Здатність ефективно формувати та реалізувати власну комунікаційну стратегію в процесі презентації бізнес-ідеї цільовій аудиторії.	Лекція, семінар, самостійна робота	Модульна контрольна робота; оцінювання усних відповідей/доповнень; виконання розрахункових робіт	10
3.3	Здатність використовувати інформаційно-комунікаційні	Лекція, семінар, самостійна робота	Модульна контрольна робота;	5

	технології для залучення масової аудиторії інвесторів		оцінювання усних відповідей/доповнень; виконання розрахункових робіт	
4	Спроможність самостійно приймати інвестиційні бізнес-рішення та нести за них відповідальність в умовах невизначеності середовища	Лекція, семінар, самостійна робота	Модульна контрольна робота; розв'язування індивідуальних розрахункових завдань	10

* Див. п. 7.1.

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання (необов'язково для вибіркових дисциплін які не входять до блоків спеціалізації)

Результати навчання дисципліни (код)	1.1	2.1	3.1	4
	1.2	2.2	3.2	
Програмні результати навчання (назва)	1.3	2.3	3.3	
ПРН 2. Застосовувати ефективні технології, інструменти та методи експериментального дослідження властивостей речовин і матеріалів, включаючи наноматеріали, при розв'язанні практичних проблем прикладної фізики, методи розрахунків при розв'язанні економічних задач	+			
ПРН 5. Застосовувати сучасні математичні методи для побудови й аналізу математичних моделей фізичних процесів		+	+	
ПРН 11. Планувати й організовувати результативну професійну діяльність індивідуально і як член команди при розробці та реалізації наукових і прикладних проєктів		+	+	+
ПРН 12. Класифікувати, аналізувати та інтерпретувати науково-технічну інформацію в галузі прикладної фізики	+	+		
ПРН 13. Презентувати результати досліджень і розробок фахівцям і нефахівцям, аргументувати власну позицію		+	+	

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:

1. Модульна контрольна робота 1 – РН 1.1 – 2.3 (блок тем 1-7) – 10 балів / 6 балів

2. Модульна контрольна робота 2 – РН 1.1 – 1.3, 2.3 – 3.2, 4 (блок тем 8-14) – 10 балів / 6 балів

3. Реферативні роботи з питань бізнес-планування – РН 1.1. - 1.3 – 10 балів / 5 балів

4. Розв'язування задач щодо бізнес-планування - РН 2.1 – 2.3, 3.1 – 3.3, 4 - 10 балів / 9 балів

5. Усні відповіді - РН 1.1. – 3.3. – 10 балів / 5 балів

6. Доповнення - РН 1.1. – 3.3. – 10 балів / 5 балів

- підсумкове оцінювання у формі іспиту

Студент не допускається до складання іспиту, якщо протягом семестру отримав менше, ніж 36 балів.

Якщо оцінка студента на іспиті є нижчою від мінімального порогового рівня (24 бала), то бали за іспит не додаються до семестрової оцінки (вважаються рівними нулю), а підсумкова оцінка із дисципліни є незадовільною.

На іспит виноситься 3 блока завдань:

- 1 блок – теоретичні питання;
- 2 блок – тестові завдання;
- 3 блок – розрахункові задачі.

	Семестрова кількість балів	Іспит	Підсумкова оцінка
Мінімум	36	24	60
Максимум	60	40	100

- умови допуску до підсумкового іспиту:

Студент не допускається до іспиту, якщо від час семестру набрав менше ніж 36 балів.

7.2 Організація оцінювання: (обов'язково зазначається порядок організації передбачених робочою навчальною програмою форм оцінювання із зазначенням орієнтовного графіку оцінювання).

Модульні контрольні роботи 1 і 2 проводяться по завершенні лекцій з тем 1-7 та 8-14 відповідно. Оцінювання реферативних робіт з питань бізнес-планування проводиться по завершенні лекцій та семінарських занять з відповідних тем.

Оцінювання роботи з виконання розрахункових робіт проводиться по завершенні лекцій та семінарських занять з тем 8-14.

Оцінювання усних відповідей та доповнень проводиться упродовж семестру під час проведення семінарських занять, які відбуваються за розкладом у визначеній в ньому аудиторії.

Самостійна робота студента полягає в систематичному опрацюванні методичних джерел в сфері бізнес-планування, а також підготовці бізнес-плану (або у вирішенні двох розрахункових робіт за відповідними варіантами). Засвоєний матеріал підлягає перевірці на семінарських заняттях у формі усного опитування та презентації бізнес-планів. Результати презентації бізнес-планів (або розв'язування двох розрахункових робіт) оцінюються максимум у 20 балів.

* У випадку виникнення додаткових питань та складних ситуацій під час навчального процесу, їх вирішення здійснюється з посиланням на засади Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка.

7.3 Шкала відповідності оцінок

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план занять

№ п/п	Назва лекції	Кількість годин		
		лекції	семінари	С/Р
Змістовий модуль 1. «Методичні основи бізнес-планування»				
1	Тема 1. Цілі, завдання і функції бізнес-планування.	2	2	7
2	Тема 2. Технологія розробки бізнес-плану.	2	2	7
3	Тема 3. Сучасні методики розробки бізнес-плану.	2	2	7
4	Тема 4. Початкова стадія процесу бізнес-планування	2	2	7
5	Тема 5. Аналіз основних стратегій при розробці бізнес-плану	2	0	7
6	Тема 6. Аналіз беззбитковості проекту	2	2	7
7	Тема 7. Аналіз і планування фінансової діяльності підприємства	2	2	7
	Контрольна робота 1		2	
Змістовий модуль 2. «Функціональні розділи бізнес-плану»				
8	Тема 8. Маркетингова програма бізнес-плану	2	2	7
9	Тема 9. Матеріально-технічна підготовка при бізнес-плануванні	2	0	7
10	Тема 10. План виробничої діяльності	2	2	7
11	Тема 11. Організаційний план щодо реалізації проекту	2	0	7
12	Тема 12. Планування обсягів та оцінка ефективності інвестицій	2	2	7
13	Тема 13. Оцінювання інвестиційних ризиків при бізнес-плануванні	0	2	7
14	Тема 14. Моделювання грошових потоків при розробці фінансового плану	2	2	7
	Контрольна робота 2		2	
	ВСЬОГО	26	26	98

*Примітка: слід зазначити також теми, винесені на самостійне вивчення

Загальний обсяг 150 год, в тому числі (вибрати необхідне):

Лекцій – **26 год.**

Семінари – **26 год.**

Самостійна робота - **98 год.**

9. Рекомендовані джерела:

Основна: (Базова)

1. Business-planning: Course Learning and Teaching Materials / compilers M.V. Golovanenko, O.V. Pimenova, O.P. Mykytiuk. – К.: Comprint Ltd, 2020. – 48 р.
2. Барроу К. Бізнес-план: Практ. посіб.: Пер. з англ. / К. Барроу, П. Барроу, Р. Браун. – 3-е вид. – К.: Знання, 2002. – 285с.
3. Бізнес-планування: Навчальний посібник (практикум) / упорядники М.В. Голованенко, О.П. Микитюк, О.В. Піменова. – К.: Наукова столиця, 2019. – 96 с.
4. Козловський В.О. Бізнес-планування: навч. посібник для студ. вищих навч. закл. / В.О. Козловський, О.Й. Лесько; Вінницький національний технічний ун-т. – Вінниця: Універсум-Вінниця, 2008. – 241 с.
5. Кучеренко В.Р. Бізнес-планування фірми: Навч. посіб. / В.Р. Кучеренко, В.А. Карпов, О.С. Маркітан. – К.: Знання, 2006. – 423с.
6. Покропивний С.Ф. Бізнес- план: технологія розробки та обґрунтування: Навч. посібник / С.Ф. Покропивний, С.М. Соболь, Г.О. Швиданенко; Київський національний економічний ун-т. – 2.вид., доп. – К.: КНЕУ, 2002. – 379с.
7. Ясинський В.В. Бізнес-планування: теорія і практика: Навч. посіб. / В.В. Ясинський, О.О. Гайдей. – К.: Каравела, 2004. – 232с.

Додаткова:

8. Базилевич В.Д. Страхова справа / В.Д. Базилевич, К.С. Базилевич. – К.: Знання, 2005. – 351 с.
9. Барнич Ю.О. Бізнес-план виробничої підприємницької діяльності: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів / Ю.О. Барнич. – К.: ВАТ "УкрНДІСВД", 2002. – 120с.
10. Бізнес-планування: навчально-методичний комплекс для студентів економічних спеціальностей / упорядники М.В. Голованенко, О.В. Богуславський. – К.: Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2011. – 39 с.
11. Бізнес-планування: навч. посіб. / Н. О. Лисенко [та ін.]. – Бровари: АНФ ГРУП, 2014. – 567 с.
12. Бізнес-планування: навч. посіб. / Т. Є. Андрєєва [та ін.]. – Харків: Мезіна В. В. [вид.], 2018. – 128 с.
13. Воротіна Л.І. Бізнес-планування: методологія, методика, механізм: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Л. І. Воротіна, В.Є. Воротін, В.П. Чайковська. – К. : Вид-во Європ. ун-ту, 2010. – 223 с.
14. Клименюк Н.Н. Как разработать бизнес-план: Учебн. пособие / Н.Н. Клименюк, Н.В. Голованенко. – К.: Просвіт. 1999. – 192 с.
15. Колесніков Г.О. Теоретичні основи складання фінансового плану в процесі бізнес-планування: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Г.О. Колесніков. – Луцьк: ВІЕМ, 2010. – 140 с.
16. Кривонос А.О. Бізнес-планування на підприємстві: Навч. посіб. / А.О. Кривонос. – К.: МАУП, 2005. – 160с.
17. Кроль Ю.Я. Економічний механізм процесу інвестиційного бізнес-планування (методологія та практика) / Ю.Я. Кроль. – Х.: Основа, 2002. – 176 с.
18. Лавров Є.А. Інформаційні технології бізнес-планування: навч. посібник / Є.А. Лавров, Н.Б. Пасько, Г.А. Смоляров, А.О. Курило, С.М. Виганяйло. – Суми: Довкілля, 2007. – 97с.
19. Любунь О.С. Бізнес-планування у банку: Навч. посіб. / О.С. Любунь, М.П. Денисенко. – К.: Атіка, 2006. – 288с.
20. Макаренко С.М. Бізнес-планування: навч.-метод. посіб. / С. М. Макаренко, Н. М. Олійник. – Херсон: Стар, 2017. – 222 с.
21. Наливайченко С.П. Бізнес-планування у туристичній індустрії: навч. посіб. для студ. екон. напрямів підготов. / С.П. Наливайченко, В.Є. Реутов, С.Ю. Цьохла. – Сімф.; Саки: Підприємство Фенікс, 2011. – 190 с.
22. Падерін І.Д. Бізнес-планування: навч. посіб. / І. Д. Падерін; Дніпропетр. держ. фін. акад. – Д.: Свідлер А. Л., 2012. – 137 с.
23. Подік С.М. Бізнес-план як універсальна форма корпоративного планування в банку: навч. посіб. / С.М. Подік, А.С. Подік. – 2-ге вид., допов. – К.: ФАДА, ЛТД, 2010. – 267 с.
24. Прищепя Н.П. Бізнес-планування: навч.-метод. посібник / Н.П. Прищепя; Луганський національний педагогічний ун-т ім. Тараса Шевченка. – Луганськ: Алма-матер, 2007. – 128 с.

25. Сердюк Т.В. Бізнес-план інвестиційного проекту: Навч. посіб. для студ. екон. спец./ Т.В.Сердюк; Вінницький держ. технічний ун-т. – Вінниця: ВДТУ, 2002. – 135с.
26. Стецюк П.А. Бізнес-план в управлінні фінансами сільськогосподарських підприємств / П.А. Стецюк. – К.: ННЦ "Інститут аграрної економіки", 2007. – 110 с.
27. Тарасюк Г.М. Бізнес-план: розробка, обґрунтування та аналіз: Навч. посіб. для студ. ВНЗ / Г.М. Тарасюк. – Житомир : ЖДТУ, 2006. – 419с.
28. Телетов О.С. Бізнес-план: Навч. посібник / О.С. Телетов. – Суми: Видавництво СумДУ, 2005. – 104с.
29. Функціональне моделювання процесів бізнес-планування і проектів: навч. посіб. / В.Т. Голубятніков [та ін.]; заг. ред. В.Т. Голубятніков; Львівський регіональний ін-т держ. управління Національної академії держ. управління при Президентові України. – Л.: ЛРІДУ НАДУ, 2009. – 264 с.
30. Методичні матеріали по програмі COMFAR III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.unido.org/fileadmin/user_media/Services/Investment_and_Technology_Promotion/COMFAR/brochure_english.pdf
31. De Thomas Art. Writing a convincing business plan / Arthur R. De Thomas, Lin Grensing-Pophal. - Barron's. - 2001. - 262 p.

10.Додаткові ресурси

1. World Bank Group - www.worldbank.org
2. Національний Темпус-офіс в Україні - <http://tempus.org.ua> .
3. UNESCO - <http://www.unesco.org/new/en/education>
4. UNIDO - www.unido.org
5. OECD - <http://www.oecd.org>